

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Sara Galić Ivić		
Naziv studija	Poslijediplomski studij Književnost i kulturni identitet		
Matični broj	217		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti <i>(staviti križić u polje)</i>	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Vesna Galić-Botić		
Datum i mjesto	20. ožujka 1987.		
Adresa	Trpanjska 8, 31000 Osijek		
Telefon / mobitel	0981716072		
e-pošta	bssm203@yahoo.com		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	2017.	Održano i pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu u Osijeku, stečeno nastavno zvanje predavača	
	od 2013.	Poslijediplomski studij Književnost i kulturni identitet, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet	
	2009.-2011.	Diplomski studij engleskog i njemačkog jezika i književnosti, nastavnički smjer, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet	
	2006.-2009.	Preddiplomski studij engleskog i njemačkog jezika i književnosti, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet	
	2002.-2006.	II. gimnazija Osijek	
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	od 2012.	Nastavnica njemačkog i engleskog jezika u OŠ "Grigor Vitez" u Osijeku	
	2011.-2012.	Nastavnica engleskog i njemačkog jezika u Srednjoj strukovnoj školi Braće Radić u Đakovu	
Popis radova	2018.	Urednica knjižice sažetaka s Internacionalne konferencije o književnosti u Osijeku – International Conference on Literature in Osijek (ICLOS)	
	2008.	Sara Galić: "Schlaflos vor dem Automaten". U: <i>Augsburger Allgemeine</i> , Nr. 195, 64./157. Jahrgang, Augsburg, 2008. S. 40 (bilješka)	
	2008.	Sara Galić: "Finden Sie Herrn Mackes". U: <i>Augsburger Allgemeine</i> , Nr. 195, 64./157. Jahrgang, Augsburg, 2008. S. 40 (bilješka)	

Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima	2018. Internacionalna konferencija o književnosti- International Conference on Literature in Osijek (ICLOS), suorganizatorica i sudionica s temom <i>Intimni doživljaj slavonske ravnice u pripovijetkama Kukuruz i Naviknut od djetinjstva Roda Rode</i> 2015. 3. Međunarodna konferencija mladih znanstvenika u Novom Sadu "Konteksti", sudionica s temom <i>Jučerašnji svijet u memoarima Vilme Vukelić i Stefana Zweiga</i>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski	Društveno i kritičko djelovanje Jelice Belović-Bernadzikowske u osječkim novinama <i>Die Drau</i> i <i>Slavonische Presse</i> u razdoblju od 1910. do 1916.
Engleski/njemački	Die gesellschaftliche und kritische Tätigkeit von Jelica Belović-Bernadzikowska in osijeker Zeitungen <i>Die Drau</i> und <i>Slavonische Presse</i> im Zeitraum vom 1910 bis 1916
Jezik na kojem će se pisati disertacija	Njemački
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Rad će predstaviti cjelokupno društveno i književno-kritičko djelovanje Jelice Belović-Bernadzikowske u novinama <i>Die Drau</i> i <i>Slavonische Presse</i> u razdoblju između 1910. i 1916. godine, s osloncem na teoriju kulturnog pamćenja Jana Assmanna te teoriju trostrukog <i>mimesisa</i> Paula Ricoeura. Počevši s pregledom povijesno-političke te društvene pozadine toga turbulentnog razdoblja, rad će također pružiti cjelokupnu sliku osječkog novinstva prije, tijekom i nakon 1. svjetskog rata, s naglaskom na <i>Die Drau</i> i <i>Slavonische Presse</i> , kao najdugovječnija i najeminentnija glasila na njemačkom jeziku na ovim prostorima. Također će biti povučena paralela između značenja pojma feljtona u tadašnjem smislu te suvremenog feljtona. Nadalje, kroz pregled biografskih fakata te kroz detaljnu tematsku analizu članaka u dvama navedenim novinama u razdoblju od 1910. do 1916. godine, rad će prikazati Jelicu Belović-Bernadzikowsku kao euroljanku slavenskih korijena koja pisanjem teksta piše kulturu svojega vremena.
Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Die Arbeit wird die gesamte gesellschaftliche und literaturkritische Tätigkeit von Jelica Belović-Bernadzikowska, in den Zeitungen <i>Die Drau</i> und <i>Slavonische Presse</i> , im Zeitraum vom 1910 bis 1916, darstellen, und zwar im Bezug auf die Theorien des kulturellen Gedächtnisses von Jan Assmann und der dreifachen Mimesis von Paul Ricoeur. Beginnend mit dem Überblick des geschichtlich-politischen und gesellschaftlichen Hintergrund dieser turbulenter Periode, wird die Arbeit auch das vollständige Bild des osijeker Zeitungswesens bevor, während und nach dem Ersten Weltkrieg anbieten, mit der Betonung auf <i>Die Drau</i> und <i>Slavonische Presse</i> , als langliebigste und eminenteste deutschsprachige Zeitungen in dieser kulturgeographischen Region. Es wird auch eine Parallele zwischen dem Begriff Feuilleton im damaligen Sinn und dem gegenwärtigem Feuilleton gezogen. Des Weiteren wird die Arbeit, durch den Überblick von biografischen Fakten, als auch durch die detaillierte thematische Analyse von Artikeln in den zwei obengenannten Zeitungen in der Zeitspanne von 1910 bis 1916, Jelica Belović-Bernadzikowska als eine Europäerin slawischer Wurzeln darstellen, die durch Textschreiben die Kultur ihrer Zeit verfasste.

Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)

Nakon potpisivanja Austro-ugarske nagodbe 1867., na područje grada Osijeka doseljava se veliki broj Nijemaca i Austrijanaca, većinom obrtnika te židovskog stanovništva iz Mađarske i Slovačke koje se najčešće bavilo djelatnostima vezanim uz trgovinu, ali i žitelja brojnih drugih država, koji su se u potrazi za poslom također nastanili u ovom novom trgovačko-industrijskom središtu. S obzirom na veliki broj različitih nacionalnosti s naglaskom na njemački živalj, u Osijeku je službenim jezikom, ali i sredstvom svakodnevne komunikacije, postao upravo njemački jezik. Postojala je potreba za osnivanjem novina, kojima bi se žitelje obavještavalo o aktualnim događanjima u Austro-Ugarskoj Monarhiji, a posebno o onima na lokalnoj razini, što dovodi do javljanja sve većeg broja lokalnih novina na njemačkom jeziku. Nedugo nakon Austro-ugarske nagodbe 1868. godine, počinje svoje šezdesetogodišnje djelovanje jedno od najdugovječnijih lokalnih osječkih glasila *Die Drau*, a zatim se 1885. godine javljaju i novine *Slavonische Presse*, koje nastavljaju izlaziti sljedećih četrdeset godina. Upravo lokalni listovi *Die Drau* i *Slavonische Presse* iznjedrili su veliki broj suradnika koji su u okviru feljtona (novinskog podlistka) pisali o najrazličitijim temama, najčešće vezanim uz kulturu te aktualne teme na svjetskoj i lokalnoj razini. Jedna od najaktivnijih suradnica bila je i rođena Osječanka, Jelica Belović-Bernadzikowska, čiji se članci u novinama *Die Drau* i *Slavonische Presse* mogu pronaći i pod pseudonimima poput Jelica, Jela, Hela, Jasna ili pak Ljuba T. Daničić. Živjela je i radila u Osijeku, Zagrebu, Beču, Parizu, Sarajevu, Mostaru i Novom Sadu gdje je uglavnom djelovala kao znanstvenica, napisavši brojne knjige i članke na temu etnologije i odgoja. No malo je poznato da je Jelica Belović-Bernadzikowska uspješno i nadahnuto pisala i o brojnim drugim temama, o čemu svjedoče njezini feljtoni objavljeni u osječkim listovima *Die Drau* i *Slavonische Presse*, a koji će ujedno biti žarišna točka ovog istraživanja.

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

Suvremena definicija feljtona kao esejiističke vrste uvelike se razlikuje od onoga što je feljton predstavljao na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće pa sve do Prvog svjetskog rata. Upravo o feljtonu u tadašnjem smislu te riječi piše Gregor Streim (2000.) u svome radu *Feuilleton an der Jahrhundertwende (Feljton na prijelazu stoljeća)*. Naime, prema Streimu, pojam feljton je na prijelazu stoljeća označavao novinski prostor u kojem su se objavljivali najrazličitiji sadržaji: književne i kazališne kritike, promišljanja o kulturi, o aktualnim temama te recentnim društvenim događanjima i pojavama zanimljivim čitateljstvu. U svojoj knjizi *Njemačko novinstvo Osijeka u promicanju građanske kulture*, Vlado Obad (2014., str. 33) novinski prostor feljtona naziva oazom kulture u dnevnim političkim listovima, a kao najveće uzore na polju feljtonistike navedenog razdoblja navodi Ludwiga Börnea i Heinricha Heinea (na području Njemačke) te Karla Krausa (na području Austrije) i njegov časopis *Die Fackel*. Obad također spominje i neke od najznačajnijih feljtonista osječkih novina na njemačkom jeziku, kao što su: Nathan Schwarz, Adolf Herzer, Ferdinand Rauchenberg, Geza Berger, Carl M. Benda te mnogi drugi. Zasebno poglavlje svoje knjige Obad posvećuje prvim suradnicama osječkih novina: Vilmi Vukelić, Mariji Rosenfeld, Else Rechnitz, Irene Kraus-Grünwald, Ilki Mariji Ungar, Leopoldine Rott, Nori Szarvas te Jelici Belović-Bernadzikowskoj - svestranoj novinarki, znanstvenici i spisateljici, čije će društveno i kritičko djelovanje biti središte interesa ovoga istraživanja. Nazvavši je najproduktivnijom i najrezolutnijom od navedenih spisateljica, Obad nam pruža kratak pregled djelovanja Jelice Belović-Bernadzikowske u osječkim njemačkim listovima u razdoblju od 1908. do 1916. godine, s fokusom na njezine članke iz područja književne kritike, a posebno feminističkog pisma, ustvrdivši pritom da je promatračka pozicija Jelice Belović-Bernadzikowske u pravilu utemeljena u rodnoj problematici. Od malobrojnih istraživača društvenog i kritičkog doprinosa ove svestrane žene važno je spomenuti i bosanskog autora Salka Šarića (2004.) i njegov članak *Dvije zaboravljene gospođe* te Stephanie Jug i Sonju Novak (2017.), koje o djelovanju Jelice Belović-Bernadzikowske pišu u radu pod naslovom *Jelica Belović Bernadzikowska und die Gesellschaftskrise (Jelica Belović Bernadzikowska i društvena kriza)*. U navedenom istraživanju, autorice analiziraju članke iz osječkih novina *Die Drau* i *Slavonische Presse*, iz razdoblja između 1910. i 1915. godine, u kojima Belović daje kritički osvrt na južnoslavensku kulturu, čime otkriva karakteristike krize društva na početku dvadesetog stoljeća, ponajprije na područjima literature, radne etike te neravnopravnosti žena u društvu. U svojim istraživanjima, troje od navedenih istraživača (Obad, Jug i Novak), navode upravo glasila *Die Drau* i *Slavonische Presse* kao najznačajnije osječke novine na njemačkom jeziku, o čemu svjedoči i duljina njihova izlaženja. O ovim dvama novinama pišu, među ostalima, i J. Selthofer te M. Jošavac (2012.) u

znanstvenom radu pod naslovom *Rubrike u osječkim novinama od sredine 19. do sredine 20. stoljeća: osvrt na kontinuitet i promjene* te Maja Glušac (2013.) u preglednom članku *Osječke novine nekada i sad*. O društveno-povijesnoj važnosti novina na njemačkom jeziku te ključnoj ulozi koju su imale u razvoju kulture hrvatskog naroda posebice svjedoči istraživački rad Marine Fruk (2005.) *Njemačko novinstvo u Hrvatskoj (Das deutschsprachige Zeitungswesen in Kroatien)*. Kao razlog nedovoljne istraženosti novinskog korpusa na njemačkom jeziku na području Hrvatske, Fruk navodi činjenicu da je, s obzirom nekadašnje društveno-političke okolnosti, hrvatska historiografija često zazirala od njemačkog jezika, doživljavajući ga opasnim sredstvom potiskivanja hrvatske nacionalne svijesti. Posebno problematičnim smatra i pristup istraživanju hrvatskih novina na njemačkom jeziku. Naime, budući da se radi o značajnom opsegu građe te o korpusu čije istraživanje zahtjeva kvalitetan interdisciplinarni pristup – poznavanje te povezivanje znanstvenih dosega s polja germanistike, kroatistike, novinarstva, povijesti te komunikacijskih znanosti, malobrojni se istraživači odlučuju baviti ovim područjem te je ono još uvijek nedovoljno istraženo.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovog istraživanja prikupiti te tematski klasificirati i analizirati cjelokupan društveni, literarni te književnokritički doprinos Jelice Belović-Bernadzikowske u novinama *Die Drau* i *Slavonische Presse* u razdoblju između 1910. i 1916. godine. Stavivši sva njezina prikupljena novinarska ostvarenja iz navedenih tiskovina u određeni kulturno-povijesni kontekst toga vremena, ovo istraživanje pokušat će dokazati da je Jelica Belović-Bernadzikowska dala značajan doprinos, ne samo na polju etnologije i etnografije nego i kao eminentna književna kritičarka, novinarka pedagoginja i feministica.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Korpus istraživanja rada obuhvatit će kompletan novinarski doprinos Jelice Belović-Bernadzikowske u osječkim glasilima na njemačkom jeziku *Die Drau* (u razdoblju od 1910. do 1914. godine) i *Slavonische Presse* (u razdoblju od 1915. do 1916. godine). Kako je već navedeno, tekstovi će biti raščlanjeni, organizirani te analizirani prema odgovarajućim tematskim kategorijama.

Metodološki gledano, uporište rada biti će teorija kulturnog pamćenja Jana i Aleide Assmanna te teorija trostrukog mimesisa Paula Ricoeura te će se, uz pomoć navedenih, vrlo aktualnih metodologija, propitati načini dokumentiranja i čuvanja sjećanja.

U svojoj teoriji kulturnog pamćenja Jan Assmann razlikuje dva registra kolektivnog sjećanja: kulturno i komunikativno pamćenje. Dok komunikativno pamćenje, prema Assmannu, nastaje tijekom svakodnevne interakcije te obuhvaća vremenski horizont od osamdeset do sto godina, kulturno pamćenje se, naprotiv, odnosi na događaje iz udaljenije povijesti. Između ta dva registra nalazi se *floating gap*, tzv. *plutajući prostor* u koji su smješteni svi događaji koji nisu obuhvaćeni kulturnim ili komunikativnim pamćenjem. Kao glavna obilježja kulturnog pamćenja Assmann navodi: identitetnu konkretnost (*Identitätskonkretheit*), rekonstruktivnost (*Rekonstruktivität*), oformljenost (*Geformtheit*), organiziranost (*Organisiertheit*), povezivost (*Verbindlichkeit*) te refleksivnost (*Reflexivität*). Uzevši u obzir da se navedena obilježja mogu primijeniti na cjelokupni korpus istraživanja, a imajući na umu činjenicu da Assmann promatra kulturu kao tekst, može se zaključiti da se tekstovi Jelice Belović-Bernadzikowske u novinama *Die Drau* i *Slavonische Presse* mogu svrstati u registar kulturnog pamćenja, iz čega proizlazi da je Belović-Bernadzikowska pisanjem teksta pisala kulturu svoga vremena.

Nadovezujući se na teoriju pamćenja Jana Assmanna, Aleida Assmann u svojem djelu *Prostori sjećanja (Erinnerungsräume)* promatra pamćenje kao dvostranu instancu. Naime, ovisno o promatraču, pamćenje je ujedno i vis (antropološka snaga) i ars (umjetnost ili tehnika pohranjivanja znanja), pri čemu pamćenje kao vis, neminovno implicira pojam zaborava. Nadalje, A. Assmann razlikuje funkcionalno i pohranjeno pamćenje, pri čemu literaturu, umjetnost, znanost, muzeje i arhive vidi kao medije prijenosa sadržaja iz domene pohranjenog pamćenja u onu funkcionalnog pamćenja. U radu će se propitati i analizirati mogućnost takvog oblika prijenosa pamćenja posredstvom novina kao medija, uz osvrt na sadržaje te na stupanj propusnosti sadržaja između navedenih domena pamćenja.

Književni i društveno-kritički doprinos Jelice Belović-Bernadzikowske može se promatrati i kroz metodološku prizmu teorije trostrukog mimesisa Paula Ricoeura, koju obrazlaže u svojoj knjizi *Vrijeme i narativ (Temps et récit)*, definirajući pritom mimesis kao stvaralačku imitaciju, koju dijeli na mimesis I, II i III. U istraživanju će se poseban naglasak staviti upravo na mimesis III te će se propitati suodnos narativa, teksta te recepcije. Naime, kako tvrdi Norbert Meuter u svome djelu *Narative Identität (Narativni*

identitet), Ricoeur smatra recepciju integrirajućim djelom mimetičke djelatnosti. Najznačajnijim obilježjem narativnog teksta, Ricoeur smatra njegovu otvorenost, iz čega proizlazi da završetak, tj. zaključak teksta ne možemo pronaći u samome narativnom tekstu, nego da je on uvelike determiniran kasnijom recepcijom toga teksta. Uzevši u obzir da se Ricoeurova teorija o mimesis III ne odnosi isključivo na tekstove literarnog karaktera, može se reći da razumijevanje i tumačenje novinskog članka uvelike ovisi o samome recipijentu. Na primjer, analizom i iščitavanjem feljtona u kojima Belović-Bernadzikowska piše o tzv. ženskom pitanju, nedovoljno upućen čitatelj mogao bi steći dojam da su se i na ovim prostorima početkom 20. stoljeća nizali značajni događaji vezani uz borbu za ženska prava, iako je stvarna situacija bila uvelike drugačija.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

S obzirom na činjenicu da je Jelica Belović-Bernadzikowska u znanstvenim krugovima poznata i priznata uglavnom po svom djelovanju na polju etnologije i pedagogije, ovaj će rad propitati njezin status kao jedne od značajnijih kulturnih djelatnica s ovih prostora, o čemu svjedoči tematska šarolikost njezinih priloga, njezin status u kritici te velika količina materijala objavljenog u razdoblju od 1910. do 1916. godine, u glasilima *Die Drau* i *Slavonische Presse*.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

1. *Die Drau* (1910.-1914.)
2. *Slavonische Presse* (1915.-1916.)
3. Vlado Obad: *Njemačko novinstvo Osijeka u promicanju građanske kulture*. Njemačka zajednica-Zemaljska udruga Podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek, 2014.
4. Salko Šarić: "Dvije zaboravljene gospođe- Milena Preindsberger-Mrazović i Jelica Belović-Bernadzikowska". U: *Most-časopis za obrazovanje, nauku i kulturu*. Br. 173, Mostar, 2004., <http://www.most.ba/084/028.aspx>
5. Stephanie Jug, Sonja Novak: "Jelica Belović-Bernadzikowska und die Gesellschaftskrise". U: *Österreichisch- Siebenbürgische Kulturbeiträge*, Hg.: Rudolf Gräf, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017. Str. 147-168.
6. Stephanie Jug, Katarina Žeravica: "Identitätsentwürfe in literarischen Feuilletons der slawonischen Zeitschrift *Die Drau* zwischen 1878 und 1888". U: *Jahrbuch des BKGE* 24, München, 2016. Str. 173-192.
7. Kai Kaufmann, Erhard Schütz (Hrsg.): *Die lange Geschichte der Kleinen Form- Beiträge zur Feuilletonforschung*, Weidler Buchverlag, Berlin, 2000.
8. Stephanie Jug: "Nationale Mythen in belletristischen Beiträgen *der Drau* um den Ersten Weltkrieg". U: *Aspekte kultureller Identität. Beiträge zur Kulturgeschichte der deutschen Minderheit in Kroatien*. Jozić, Ivana etal. (ur.), Berlin: Peter Lang, 2019. Str. 35-51.
9. Marina Fruk: "Das deutschsprachige Zeitungswesen in Kroatien". U: *Germanistische Arbeiten zur Sprachgeschichte, Band 3- Deutschsprachige Zeitungen in Mittel- und Osteuropa*. Hrsg.: Jörg Riecke, Britt-Marie Schuster, Weidler Buchverlag, Berlin, 2005. Str. 393-405.
10. Vlado Obad: "Slavonische Presse". U: *Regionalpresse Österreich-Ungarns und die urbane Kultur*, Hrsg.: Vlado Obad, Feldmann Verlagsges.m.b.H., Wien, 2007. Str. 115-165.
11. Jan Assmann: "Kollektives Gedächtnis und kulturelle Identität". U: *Kultur und Gedächtnis*, Hrsg.: Jan Assmann und Tonio Hölscher, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1988. Str. 9-20.
12. Norbert Meuter: *Narrative Identität-Das Problem der personalen Identität im Anschluß an Ernst Tugendhat, Niklas Luhmann und Paul Ricoeur*. M und P, Verlag für Wissenschaft und Forschung, Stuttgart, 1995.
13. Paul Ricoeur: *Time and Narrative*. University of Chicago Press, Chicago, 1990.
14. Astrid Erll: *Kollektives Gedächtnis und Erinnerungskulturen*. J. B. Metzler Verlag, Stuttgart, 2017.
15. Christian Gudehus, Ariane Eichenberg, Harald Welzer (Hrsg.): *Gedächtnis und Erinnerung- Ein interdisziplinäres Handbuch*. J.B.Metzler Verlag, Stuttgart, 2010.

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavio/prijavila temu doktorske disertacije (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku 12. lipnja 2020.

Potpis: Sara Jakić - Šimić

Napomena*

Doc. dr. sc. Stephanie Jug

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku (potpisan) referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.

*Pod napomenu navesti budućeg mentora